EUROPOS KOMISIJA

Briuselis, 2012 02 23
COM(2012) 72 final

KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI, EUROPOS EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI IR REGIONŲ KOMITETUI

2003 m. liepos 22 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1435/2003 dėl Europos kooperatinės bendrovės (SCE) statuto taikymas

(Tekstas svarbus EEE)

KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI, EUROPOS EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI IR REGIONŲ KOMITETUI

2003 m. liepos 22 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1435/2003 dėl Europos kooperatinės bendrovės (SCE) statuto taikymas

(Tekstas svarbus EEE)

TURINYS

1. Įžanga 4

2. Statuto tikslas 4

3. SCE statuto taikymas. SCE aprašas 5

4. Per viešas konsultacijas nustatyti teigiamo ir neigiamo poveikio SCE steigimui turintys veiksniai 5

4.1. Bendroji tendencija 5

4.2. Steigti SCE skatinantys teigiami kooperatyvams būdingi veiksniai 6

4.3. Kitų numanomų pranašumų vertinimas 6

4.4. Neigiami veiksniai 6

5. Priežastys, dėl kurių SCE statutas nėra visiškai sėkmingas projektas 7

6. Paprastinimas 7

7. SCE pasiskirstymo tendencijos 8

8. Informacija apie konkrečius dalykus ir galimus reglamento pakeitimus 8

8.1. Informacija apie konkrečius su reglamento 79 straipsniu susijusius dalykus 8

8.2. Nuorodų į nacionalinius įstatymus paprastinimas 9

9. IŠVADA 10

1. ĮŽANGA

Reglamentas dėl Europos kooperatinės bendrovės (toliau – SCE, pagal pavadinimą lotynų kalba „Societas Cooperativa Europaea“) buvo priimtas 2003 m. liepos 22 d.[1], praėjus dvejiems metams po to, kai buvo priimtas Europos bendrovės statutas (toliau – SE, pagal pavadinimą lotynų kalba „Societas Europaea)[2]. SCE reglamentas papildytas Tarybos direktyva 2003/72/EB dėl darbuotojų dalyvavimo priimant sprendimus SCE (toliau – SCE direktyva)[3]. Su SCE reglamentu ir direktyva nacionalinės teisės aktai turėjo būti suderinti iki 2006 m. rugpjūčio 18 d.

2. STATUTO TIKSLAS

Pagrindinis statuto tikslas – palengvinti tarpvalstybinę ir tarptautinę kooperatinių bendrovių[4] veiklą. Kaip ir SE statutas, Europos kooperatinės bendrovės (toliau – SCE) statutas yra neprivaloma teisinė priemonė. Vykdydamos tarpvalstybinę veiklą ar veiksmus įmonės gali pasirinkti SCE arba nacionalinio kooperatyvo teisinę formą.

SCE gali būti steigiama vienu iš šių būdų:

- pertvarkant nacionalinį kooperatyvą, turintį padalinių kitoje valstybėje narėje;
- sujungiant du ar daugiau kooperatyvų iš kelių valstybių narių;
- steigti gali ne mažiau kaip penki fiziniai asmenys ir bet kokios teisinės formos įmonės, veikiančios keliose šalyse;
- steigti gali dvi įmonės arba penki fiziniai asmenys, gyvenantys ne mažiau kaip dviejose valstybėse narėse.

Visais šiais atvejais tarptautinis elementas yra būtinas, t. y. steigėjai turi būti bent iš dviejų šalių.

SCE statutu siekiama pašalinti teisines kliūtis, su kuriomis susiduriama kuriant ir valdant kooperatyvų iš kelių valstybių narių grupes. Jų tarpvalstybiniam verslui trukdo kooperatyvų įstatymų, taikomų įvairiose šalyse, skirtumai. SCE reglamentu siekiama sumažinti šių problemų skaičių ir leisti kooperatyvams restruktūrizuotis susijungiant keliose valstybėse veikiantiems kooperatyvams. Taip SCE savo registruotą būstinę gali perkelti į kitą valstybę narę, ne tą, kurioje ji buvo įsteigta. Reglamentu SCE leidžiama rinktis joms geriausiai tinkančią įmonių valdymo sistemą. Tai gali būti vienos arba dviejų pakopų sistema; direktorių valdyba gali turėti stebėtojų komitetą arba jo neturėti.

---

1 2003 m. rugpjūčio 18 d. OL (L 207) http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2003:207:0001:0024:EN:PDF.

2 2001 m. spalio 8 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 2157/2001 dėl Europos bendrovės (SE) statuto, OL L 294, 2001 11 10, p. 1–21, http://eur-lex.europa.eu/smartapi/cgi/sga_doc?smartapi!celexplus!prod!DocNumber&lg=en&type_doc=Regulation&an_doc=2001&nu_doc=2157

3 2003 m. liepos 22 d. Tarybos direktyva 2003/72/EB, papildanti Europos kooperacinės bendrovės statutą dėl darbuotojų dalyvavimo, OL L 207, 2003 8 18, p. 25. http://eur-lex.europa.eu/smartapi/cgi/sga_doc?smartapi!celexapi!prod!CELEXnumdoc&numdoc=32003L0072&model=guichett&lg=lt

4 Tekstą Komisija pasiūlė 1992 m. su dar dviem projektais – dėl Europos asociacijos ir Europos savidraudos draugijos, tačiau dėl įstrigusių derybų Taryboje 2006 m. Komisija juos atsiėmė. Visi trys pasiūlymai sudarė vieną rinkinį dėl socialinės ekonomikos įmonių skatinimo; projektai buvo atsakas į teiginius, kad socialinės ekonomikoms įmonėms reikėtų suteiti galimybių kurti savo europinę teisinę formą ir užtikrinti vienodas su tradicinio kapitalo įmonėmis konkurencijos sąlygas.

SCE reglamento 79 straipsnyje reikalaujama, kad praėjus penkeriems metams nuo reglamento įsigaliojimo Komisija pateiktų jo taikymo ataskaitą. Prireikus šioje ataskaitoje turi būti pasiūloma reglamentą iš dalies keisti. Direktyvos, kuria numatomas darbuotojų dalyvavimas SCE, taikymo peržiūra atlikta 2010 m[5].

Siekiant gauti šiai ataskaitai reikalingų duomenų, Europos Komisijos įmonių ir pramonės generalinis direktoratas (DG ENTR) užsakė nepriklausomą tyrimą[6], tyrimo rezultatai pateikti 2010 m. rugsėjo mėn. 2011 m. balandžio mėn. DG ENTR pradėjo viešas konsultacijas dėl šio tyrimo rezultatų ir rekomendacijų. Kartu, Bendrosios rinkos akte[7] Komisija nurodė, kad ketina nagrinėti, ar reikėtų peržiūrėti arba supaprastinti SCE reglamentą, kad jis geriau atitiktų kooperatyvų interesus.

2011 m. spalio 25 d. priimtame Komunikate dėl socialinio verslo iniciatyvos[8] Komisija teigė, kad, remdamasi konsultacijų su suinteresuotosiomis šalimis rezultatais, ji gali pasiūlyti SCE reglamentą supaprastinti, kad jis būtų mažiau priklausomas nuo nacionalinių įstatymų ir labiau pritaikytas socialinėms kooperatinėms bendrovėms steigti.

2011 m. lapkričio mėn. buvo paskelbtos viešų konsultacijų išvados[9]. Šiomis išvadomis grindžiama pateikta ataskaita.

3. SCE STATUTO TAIKYMAS. SCE APRAŠAS

2011 m. lapkričio mėn. trisdešimtyje ES ir EEE valstybių narių buvo įregistruotos 24 SCE: penkios – Italijoje, septynios – Slovakijoje, po vieną – Prancūzijoje, Lichtenšteine, Nyderlanduose, Ispanijoje ir Švedijoje; trys – Vengrijoje, dvi – Vokietijoje ir dvi – Belgijoje. SCE reglamentas turėjo įsigalioti 2006 m., tačiau didelė dalis valstybių narių šio termino nesilaikė. 2011 m. gruodžio mėn. duomenimis trys valstybės narės dar nesiėmė būtinų veiksmų, kad užtikrintų veiksmingą reglamento taikymą.

Šios ataskaitos priede pateikiama išsamesnės informacijos apie SCE ir jų ypatybes.

4. PER VIEŠAS KONSULTACIJAS NUSTATYTI TEIGIAMO IR NEIGIAMO POVEIKIO SCE STEIGIMUI TURINTYS VEIKSNIAI

4.1. Bendroji tendencija

Profesinės organizacijos teigia, kad vienos bendros tendencijos, būdingos visiems kooperatyvams, nėra. Sprendžiant, ar steigti nacionalinį kooperatyvą, ar SCE, arba vertinant, kurioje šalyje geriausia registruoti SCE, vienas svarbiausių svarstytinų klausimų yra

---

5 Komisijos ataskaita Tarybai, Europos Parlamentui, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui dėl 2003 m. liepos 22 d. Tarybos direktyvos 2003/72/EB, papildančios Europos kooperacinės bendrovės statutą dėl darbuotojų dalyvavimo priimant sprendimus, peržiūros (COM(2010) 0481, 2010 9 16).

6 Reglamento Nr. 1435/2003 dėl Europos kooperatinės bendrovės (SCE) statuto įgyvendinimo tyrimas. Santrauka, I dalis „Sintezė ir lyginamoji ataskaita“ (http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/files/sce_final_study_part_i.pdf) ir II dalis „Nacionalinės ataskaitos“ http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/files/sce_final_study_part_ii_national_reports.pdf.

7 COM(2011) 206: http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:52011DC0206:LT:NOT .

8 COM(2011) 682: http://ec.europa.eu/internal_market/social_business/index_en.htm.

9 Atsakymų santrauka http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/files/public-consultation-files/summary_replies_en.pdf.

apmokestinimas. Tačiau apmokestinimas reglamentuojamas ne SCE statute, o SCE įsteigimo šalies įstatymais. Taigi, kooperatyvų pajamų ir pelno mokestis, kooperatyvo steigėjų pelno ar perviršio, taip pat nedalomų atsargų apmokestinimas įvairiose šalyse skiriasi.

Svarstytini ne tik apmokestinimo, bet ir kiti klausimai. Juos galima išdėstyti pagal svarbą – darbo teisės reikalavimai, nacionalinės teisės aktų dėl kooperatyvų sudėtingumas ir santykinis griežtumas. Spręsdami, kur registruoti kooperatyvą, verslininkai taip pat bus linkę rinktis šalį, kurioje gerai išplėtoti ryšių tinklai ir sukurta verslui palanki administracinė aplinka.

4.2. Steigti SCE skatinantys teigiami kooperatyvams būdingi veiksniai

Kooperatyvų ir profesinių organizacijų atstovai teigia, kad didžiausia SCE įsteigimo nauda – **europinis įvaizdis**. Šis įvaizdis gali padėti kooperatyvo steigėjams patekti į rinkas, kuriose Europos ženklo prekinė vertė didesnė už nacionalinio ženklo. Tai būdingiausia tokioms veiklos sritims kaip socialinių paslaugų teikimas.

Kai kurios organizacijos taip pat teigia, kad teisė steigti SCE yra kooperatyvo steigėjų pranašumas, nes, norėdami steigti filialą kitoje šalyje arba tarpvalstybinę bendrąją įmonę, jie gali pabrėžti **priklausą kooperatyvų judėjimui**. Kai kurių suinteresuotųjų subjektų manymu, SCE statutas turi ir simbolinę reikšmę, nes dėl jo socialinės ekonomikos įmonės tampa pastebimesnės. Kooperatyvų atstovai atkreipia dėmesį į tai, kad kooperatyvų verslo modelis skiriasi nuo tradicinių kapitalu pagrįstų įmonių modelio. Kooperatyvų verslo modelis pagrįstas solidarumu, demokratišku valdymu, narių dalyvavimu ir narių bei klientų artumu – siekiama patenkinti pastarųjų interesus, ne valdytojų.

4.3. Kitų numanomų pranašumų vertinimas

Dauguma suinteresuotųjų subjektų nemano, kad dėl viršnacionalinio pobūdžio SCE turi potencialų pranašumą tada, kai grupėje prireikia atlikti tarpvalstybinius struktūrinius pokyčius. Atrodo, kad šiuo SCE bruožu suinteresuotos tik didelės kooperatinės finansų įstaigos ir savidraudos draugijos, nes jis joms atrodo naudingas **reorganizuojant ir paprastinant jų grupės struktūrą**. Tačiau 2011 m. gruodžio mėn. duomenimis neįsteigta nė viena tokia SCE.

Galimybė perkelti registruotąją būstinę į kitą valstybę narę nelaikoma nei lemiamu veiksniu, nei tikru SCE konkurenciniu pranašumu palyginti su nacionalinėmis bendrovėmis. Šis klausimas buvo užduotas per viešas konsultacijas, tačiau atsakymų į jį nebuvo. 2011 m. gruodžio mėn. duomenimis, savo registruotosios būstinės neperkėlė nė viena SCE.

Per viešas konsultacijas suinteresuotųjų subjektų taip pat klausta, ar jiems svarbi galimybė steigti SCE **tarpvalstybiniam susijungimui** atlikti. Kad tai svarbus veiksnys manančių nebuvo. 2011 m. gruodžio mėn. Komisija neturėjo jokios informacijos apie tokį veiksmą.

Taip pat neatrodo, kad įmonės domėtųsi nacionalinio kooperatyvo **pertvarkymu į SCE** – suinteresuotieji subjektai tokios galimybės nekomentavo.

4.4. Neigiami veiksniai

Konsultacijos su suinteresuotaisiais subjektais atskleidė kelias SCE reglamento taikymo problemas. Šios problemos susijusios tiek su SCE steigimu, tiek su jų veikla.

Didžiausia problema, su kuria susiduriama steigiant SCE, – **per menkas** verslo bendruomenės **žinojimas apie SCE.** Svarbiausi neigiami veiksniai yra **steigimo išlaidos, sudėtingos procedūros** (yra daug atvejų, kai reikia remtis nacionaline teise) ir **teisinis netikrumas** dėl kiekvienu atveju taikytinos teisės.

Taip pat yra suinteresuotųjų subjektų manančių, kad **minimalaus 30 000 EUR kapitalo reikalavimas** yra kliūtis, bent fiziniams asmenims, norintiems steigti mažą SCE ir vykdyti kooperacinę veiklą keliose valstybėse. Tačiau yra ir kitokia nuomonė – tai, kad turima pakankamai kapitalo, rodo, kad įmonė bus rimta.

Keli respondentai mano, kad **darbuotojų dalyvavimo** taisyklės yra neigiamas veiksnys, nes, jų nuomone, jos – nelanksčios ir sudėtingos. Be to, šios taisyklės laikomos neproporcingomis tada, kai įmonėje dirba tik keli darbuotojai. Tačiau darbuotojų organizacijos ir kiti respondentai nenurodė šioje srityje kylančių problemų.

5. PRIEŽASTYS, DĖL KURIŲ SCE STATUTAS NĖRA VISIŠKAI SĖKMINGAS PROJEKTAS

Konsultacijų dalyviai teigia, kad SCE statutas palyginti nesėkmingas projektas ne tik dėl to, kad sudėtingas, bet ir dėl to, kad veikti kaip kooperatyvas pasirinkusios įmonės paprastai būna labai prisirišusios prie savo teritorijos. Galiausiai, kooperatyvai turi būti naudingi nariams, tiesiogiai dalyvaujantiems demokratiniame įmonės valdyme.

Didžioji dauguma kooperatyvų – mažos įmonės, veikiančios vienoje valstybėje. Todėl keletas suinteresuotųjų subjektų organizacijų abejoja, ar SCE statutas suteikia kokių nors pranašumų. Be to, kooperatyvus steigiantys asmenys linkę pasikliauti savo šalies įstatymais, nes juos geriau išmano.

Taip pat yra teigiančių, kad SCE reglamentas daugelyje valstybių narių, net Prancūzijoje, Italijoje ir Ispanijoje, kur kooperatyvų judėjimas labai aktyvus, įgyvendintas labai vėlai (iš tikrųjų, keleriais metais per vėlai).

6. PAPRASTINIMAS

Visi suinteresuotieji subjektai yra linkę manyti, kad didžiausia SCE nesėkmės priežastis – priemonės sudėtingumas. Europos organizacija, atstovaujanti visoms nacionalinėms ir sektorių kooperatyvų federacijoms ES, teigia, kad nacionaliniai kooperatyvų įstatymai atrodo esą paprastesni ir lankstesni. Pasak kelių suinteresuotųjų subjektų, reglamento (su daugybe nuorodų į nacionalinės teisės aktus) sudėtingumas atbaido ne tik kooperatyvus, bet ir kitokias įmones, kurios, jei ne tas sudėtingumas, galbūt būtų suinteresuotos persitvarkyti ir veiklą vykdyti kaip SCE.

Visi suinteresuotieji subjektai sutinka, kad SCE reglamentą būtina paprastinti, jei norima, kad tiek didelės, tiek mažos įmonės taikytų jį plačiau. Dėl daugybės nuorodų į nacionalinę teisę toks reglamentas kooperatyvams jokios apčiuopiamos naudos neduoda.

Iš tikrųjų, 2011 m. gruodžio mėn. duomenimis, nė viena didelė kooperatyvų grupė, veikianti arba planuojanti veikti Europos lygmeniu, nesinaudojo SCE reglamentu. Viena didelė mažmeninio platinimo sektoriuje veikianti grupė, vienijanti pagrindiniais platintojais savo šalių rinkoje esančius nacionalinius kooperatyvus, pasirinko steigti kooperatyvą pagal

Belgijos teisę, o ne SCE. Panašiai, svarbus Belgijos, Vokietijos ir Nyderlandų žemės ūkio ir pieno sektoriaus kooperatyvų susijungimas taip pat vykdytas ne pagal SCE[10].

7. SCE PASISKIRSTYMO TENDENCIJOS

Teigiamos koreliacijos tarp kooperatyvų judėjimo aktyvumo bei svarbos tam tikroje šalyje ir SCE skaičiaus toje šalyje nėra. Pavyzdžiui, Prancūzijoje, Vokietijoje, Italijoje ir Ispanijoje įmonės menkai domisi SCE steigimu, nors nacionalinės valdžios institucijos aktyviai skatina kooperatyvų judėjimą, o nacionalinės organizacijos kooperatyvams teikia rimtą techninę ir teisinę pagalbą.

Be to, panašu, kad keliose valstybėse narėse yra keletas įsteigtų, bet aktyviai neveikiančių SCE, kaip ir SE. Tai veiklos nevykdančios, tose šalyse profesionalių paslaugų teikėjų įsteigtos įmonės, kurios yra parduodamos. Atrodo, kad veiklos vykdytojai iš užsienio perka įsteigtas, bet veiklos nevykdančias SCE labiausiai tam, kad sutaupytų laiko ir sąnaudų, išvengtų sudėtingų steigimo procedūrų ir derybų dėl darbuotojų dalyvavimo priimant sprendimus. Komisija turi nedaug informacijos apie tai, kas nutinka tokioms veiklos nevykdančioms SCE, kai jos imasi veiklos.

8. INFORMACIJA APIE KONKREČIUS DALYKUS IR GALIMUS REGLAMENTO PAKEITIMUS

8.1. Informacija apie konkrečius su reglamento 79 straipsniu susijusius dalykus

Pagal SCE reglamento 79 straipsnį šioje ataskaitoje turi būti nagrinėjama, ar reikėtų leisti, kad SCE pagrindinė būstinė būtų vienoje, o registruotoji būstinė – kitoje valstybėje narėje. Joje taip pat turi būti svarstoma, ar leisti į SCE įstatus įrašyti nuostatas, kuriomis nukrypstama nuo nacionalinės teisės aktų dėl kooperatyvų ar jie papildomi, net jei tokios išimtys netaikomos vietos kooperatyvams.

Šie du klausimai taip pat įtraukti į SE reglamentą, nes jie susiję tiek su Europos bendrovių, tiek su Europos kooperatyvų veikimu ir veikla.

79 straipsnyje taip pat nustatyta, kad šioje ataskaitoje turi būti svarstoma, ar leisti įtraukti nuostatas, leidžiančias skaidyti SCE į du ar daugiau nacionalinių kooperatyvų, ir ar leisti nustatyti specialias teisių gynimo priemones, taikomas sukčiavimo arba klaidų registruojant susijungimo būdu įsteigtą SCE atvejais. Šie du klausimai susiję būtent su SCE, nes šioje srityje nėra teisės aktų, panašių į 3-čiąją, 6-tąją ir 10-ąją bendrovių teisės direktyvas[11], taikytinas akcinėms bendrovėms.

Nė vienu šių klausimų Komisija neturi pakankamų duomenų, kad galėtų daryti išvadas. Taip yra dėl to, kad įsteigta labai nedaug SCE, o reglamentas valstybėse narėse įgyvendintas labai vėlai. Tačiau tam tikri dalykai yra akivaizdūs:

---

10 „Coopernic (**COOP**érative **E**uropéenne de **R**éférencement et de **N**égoce des **I**ndépendants **C**ommerçants) Scrl“ – Europos nepriklausomų mažmenininkų ir prekybininkų kooperatyvas (*E. Leclerc*, *Colruyt*, *Conad*, *Coop* ir *Rewe* prekybos centrai). Aljanso tikslas – leisti nepriklausomiems mažmenininkams keistis praktine patirtimi, sumažinti tiekimo grandinės sąnaudas. 2007 m. gruodžio mėn. apie ketinimus susijungti paskelbė „Friesland Foods“ ir „Campina“. Po metų, 2008 m. gruodžio mėn., šios įmonės gavo Europos konkurencijos tarnybų patvirtinimą, leidžiantį steigti „Friesland Campina“.

11 http://ec.europa.eu/internal_market/company/official/index_en.htm#directives.

- Atrodo, kad klausimas, ar reikėtų leisti SCE pagrindinę būstinę kurti vienoje, o pagrindinę administraciją – kitoje valstybėje narėje, kooperatyvų judėjimui nėra aktualus. Iš konsultacijose dalyvavusių suinteresuotųjų subjektų pastabų šiuo klausimu negauta. Kooperatyvai – tai įmonės, turinčios tvirtas sąsajas su vietos bendruomenėmis, taigi jie turi išlaikyti glaudžius ryšius su teritorija, kurioje vykdo veiklą, kaip ir tradicinio kapitalo įmonės.

- Klausimas, ar reikėtų leisti į SCE įstatus įtraukti nuostatas, kuriomis nukrypstama nuo nacionalinių kooperatyvų įstatymų, aktualus visiems suinteresuotiesiems subjektams. Nuomonės nesutampa dėl to, ar SCE turėtų būti suteikta didesnė autonomija nuo nacionalinių įstatymų. Dauguma respondentų mano, kad SCE reglamentu kooperatyvų nariams turėtų būti suteikta daugiau lankstumo renkantis valdymo modelį ir struktūrą, geriausiai atitinkančią jų tikslus ir poreikius. Tačiau keliuose atsakymuose pareikšta nemenkų abejonių ir teigiama, kad dėl tokios autonomijos SCE gali būti sudaryta galimybių nukrypti nuo kooperacinio verslo modelio principų ir vertybių. Respondentai taip pat teigė, kad SCE neturėtų būti atleidžiamos nuo privalomų nuostatų, susijusių su nepilnamečių narių ar darbuotojų teisėmis.

- Atrodo, kad klausimai dėl SCE padalijimo į du ar daugiau nacionalinių kooperatyvų ir dėl teisių gynimo priemonių, jei susijungimas atšaukiamas, bent ligi šiol kooperatyvams buvo neaktualūs. 2011 m. gruodžio mėn. duomenimis, susijungimo būdu neįsteigtas nė vienas kooperatyvas.

8.2. Nuorodų į nacionalinius įstatymus paprastinimas

SCE reglamentas buvo iš dalies pagrįstas prieš dvejus metus patvirtintu **SE** statutu. Daug SCE taisyklių yra bendrojo pobūdžio, išskyrus būtent kooperatyvams skirtas nuostatas, ir iš esmės atkartojamos priimant Taryboje ir Europos Parlamente susitartos SE nuostatos. Jos apima susijungimų taisykles, galiojančių įstatymų hierarchiją ir bendrovės centrinės būstinės perkėlimą, taip pat tarpvalstybinio elemento reikalavimą.

SCE reglamento tekste taip pat yra nuorodų į nacionalinės teisės aktus, skirtus kooperatyvams arba akcinėms bendrovėms, turinčioms akcinio kapitalo. Pavyzdžiui, SCE privalo surengti visuotinį akcininkų susirinkimą bent kartą per metus, jei nacionaliniame nacionalinių kooperatyvų įstatyme nenustatyta, kad susirinkimus reikia rengti dažniau, arba, jei vykdomas susijungimas siekiant apsaugoti kreditorius, turi būti taikomas nacionalinis akcinių bendrovių susijungimo įstatymas.

Be to, į SCE reglamentą įtraukta pasirinkimo galimybių ar nuorodų, leidžiančių valstybėms narėms nurodyti, kaip SCE turėtų elgtis. Tokiu atveju dažnai vartojama frazė „valstybė narė gali nustatyti“. Pavyzdžiui, susijungimo atveju valstybė narė gali priimti nuostatas siekdama užtikrinti tinkamą narių, nesutikusių su susijungimu, apsaugą. Taip pat vartojama frazė „jei leidžia valstybės narės, kurioje yra SCE registruota buveinė, įstatymai“.

Siekiant reglamentą supaprastinti, daugiau negu 30 straipsnių, kuriuose yra numatyta tokių pasirinkimo galimybių ar pateikta tokių nuorodų, galima suskirstyti į tris pagrindines kategorijas. Pirma kategorija – straipsniai, kuriais reglamentuojami klausimai bendri SCE ir SE reglamentams. Antra – nuostatos, kuriomis daromos tiesioginės nuorodos į akcinių bendrovių įstatymus. Trečia – nuostatos, kuriomis pateikiamos nuorodos ar pasirinkimo galimybės, susijusios su kooperatyvams būdingos veiklos ir klausimų reguliavimu.

- Komisija ketina prireikus pasiūlyti pirmos kategorijos straipsnių nuostatų pakeitimus, atsižvelgdama į vykstantį galimų atitinkamų SE reglamento straipsnių pakeitimų svarstymą. Klausimai yra vienodi, taigi ir sprendimai abiejuose reglamentuose turėtų būti vienodi.

- Komisija mano, kad dėl antros kategorijos straipsnių reikėtų konsultuotis su daug suinteresuotųjų subjektų ir išsiaiškinti, ar reikia palikti nuorodas į akcines bendroves. Keli suinteresuotieji subjektai teigė, kad dėl šių nuorodų linkstama nepaisyti galiojančių nacionalinių kooperatyvų įstatymų. Be to, ne visose valstybėse narėse yra kooperatyvams skirtų teisės aktų.

- Dėl trečios kategorijos straipsnių, kai reglamente teigiama, kad nustatyta taisyklė taikoma SCE, jei tai leidžia nacionalinė teisė, Komisija su suinteresuotaisiais subjektais konsultuosis, kaip sumažinti SCE reglamento priklausomybę nuo nacionalinių įstatymų.

9. IŠVADA

Parengusi šią ataskaitą, Komisija ketina su suinteresuotaisiais subjektais konsultuotis, ar reikia ir kaip reikia **paprastinti SCE reglamentą**. Tuo tikslu Komisija rengia dvi dideles konferencijas JT tarptautiniams kooperatyvų metams (2012 m.) pažymėti. Pirmoji konferencija bus surengta 2012 m. balandžio mėn. Briuselyje, joje dalyvaus suinteresuotųjų subjektų organizacijos. Antroji vyks 2012 m. rugsėjo mėn., ES pirmininkaujant Kiprui. Į šią konferenciją susirinks valstybių narių atstovai.

Per šiuos renginius Komisija suinteresuotųjų subjektų klaus, ar tam tikri straipsniai turėtų būti paprastinami išbraukiant ir pakeičiant nuorodas į akcinių bendrovių teisę ir ar SCE reglamentas galėtų būti mažiau priklausomas nuo nacionalinių įstatymų.

Kalbant plačiau, klausimas dėl Europos įmonių teisinės formos, pavyzdžiui, SE arba SCE, ir poreikio jas persvarstyti yra įtrauktas svarstant būsimos ES bendrovių teisės ateitį. Šių svarstymų rezultatais Komisija remsis vertindama, kaip svarbu ir prireikus kokiomis priemonėmis patenkinti Europos įmonių poreikius: sudaryti vienodas konkurencijos sąlygas, užtikrinti geresnį ir paprastesnį reglamentavimą.

PRIEDAS

2003 m. liepos 22 d. Tarybos reglamento Nr. 1435/2003 dėl Europos kooperatinės bendrovės (SCE) statuto taikymas

1. ĮŽANGA

Šis priedas pateikiamas su Komisijos SCE reglamento įgyvendinimo ataskaita. Jame pateikiama informacija apie įsteigtas SCE ir jų aprašymas.

2. INFORMACIJA APIE SCE

Remiantis atliekant tyrimą[12] gauta informacija ir *Libertas Institute* (Vokietija)[13] sudarytame įsteigtų SCE sąraše pateiktais duomenimis, iki 2011 m. lapkričio 22 d. ES ir EEE valstybėse narėse įregistruotos 24 SCE.

Informacijos apie įsteigtas SCE dažniausiai suteikė SCE tyrime dalyvaujantys nacionaliniai ekspertai. Ši informacija palyginta su informacija, pateikta ES oficialiajame leidinyje (toliau – ES OL, žr. toliau) ir TED (*Tender Electronic Daily*). ES OL kai kurios SCE (dvi iš 24) visai nenurodytos; 13 nurodytos kaip SE; dar 3 – kaip EEIG; ir tik 7 – kaip SCE. SE reglamento įgyvendinimą nagrinėję kiti tyrėjai jau buvo nurodę, kad į ES OL neįtraukta daug Europos teisės subjektų formų[14].

Nuo 2006 iki 2009 m. SCE padaugėjo. 2010 ir 2011 m. SCE įsteigta mažiau negu 2009 m. Nuo 2006 m. iki 2011 m. lapkričio mėn. naujų SCE įsteigta: 2006 m. – viena, 2008 m. – penkios, 2009 m. – aštuonios, 2010 m. – septynios, 2011 m. – trys.

3. SCE IR JŲ YPATUMAI

3.1. Steigėjų tautybė

Informacijos apie įsteigtų SCE steigėjų tautybę turima labai nedaug. Reglamentu nereikalaujama, kad registruojant SCE šie duomenys būtų skelbiami. 13 straipsnyje nustatyta, kad pranešimas apie SCE įregistravimą ES oficialiajame leidinyje skelbiamas tik informaciniais tikslais, skelbiant nurodomas SCE pavadinimas, registracijos numeris, data ir vieta, paskelbimo būstinės šalyje data ir vieta, registruotoji būstinė ir veiklos sektorius. Paprastai nacionalinis registras ES oficialiųjų leidinių biurui šiuos duomenis nusiunčia per mėnesį nuo SCE įregistravimo būstinės šalyje.
Remiantis tyrimo duomenimis, iš penkių Italijos SCE viena įsteigta su partneriais iš Suomijos ir Ispanijos, dar viena įsteigta su Prancūzijos savidraudos bendrove, o trečioje vienas iš steigėjų yra maltietis. Išsamios informacijos, išskyrus reglamentu reikalaujamą, apie 9 SCE (šešias Slovakijos, vieną Prancūzijos, vieną Vokietijos ir vieną Vengrijos) nėra. Informacijos neturima dėl to, kad arba kelios iš tokių SCE yra naujai įsteigtos, arba SCE atsisakė atliekant tyrimą nacionaliniams ekspertams suteikti prašomos informacijos.

3.2. Geografinis išsidėstymas

Daugiausia SCE – septynios – įregistruota Slovakijoje, tačiau kartu galima sakyti, kad 6 iš jų veiklos nevykdo, nes įregistruotos tuo pačiu adresu ir tai pačiai veiklai vykdyti. Antra yra

---

12 Tyrimo I dalies 4 priedėlyje esančioje lentelėje pateikiami aktualiausi su įsteigtomis SCE susiję duomenys, (http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/files/sce_final_study_part_i.pdf)

13 *Libertas – Europäisches Institut GmbH*, http://www.libertas-institut.com/de/EWIV/List_SCE.pdf

14 Eidenmüller, Engert, Hornuf, *Incorporating under European Law: The Societas Europaea as a Vehicle for Legal Arbitrage (Įmonių steigimas pagal Europos teisę.* Societas Europaea – *teisinio arbitražo priemonė), Europos verslo organizacijų teisės apžvalga Nr. 10 (2009).*

Italija, joje įsteigtos 5 SCE, ir tai nestebina – Italijoje kooperatyvai puikiai išplėtoti ir pagal Konstitucinių nuostatų 45 straipsnį yra valstybės skatinami kurtis. Tai, kad Italijoje nėra nacionalinio įgyvendinamojo įstatymo, neatbaidė nuo SCE steigimo. Toliau – Belgija ir Vengrija. Dvidešimtyje šalių (18 valstybių narių ir 2 EEE šalyse) SCE neįsteigta.

3.3. Steigimo būdai

Keturiolika SCE, apie kurias tokie duomenys nurodyti, įsteigtos *ex novo* (arba *ex nihilo*) pagal SCE reglamento 2 straipsnio 1 dalies pirmąją, antrąją ir trečiąją įtraukas, t. y.:

a) „ne mažiau kaip penki fiziniai asmenys, gyvenantys ne mažiau kaip dvejose valstybėse narėse“,

b) „ne mažiau kaip penki fiziniai asmenys ir bendrovės bei firmos, <...> kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra bent dvejose skirtingose valstybėse narėse arba kurie veikia bent pagal dviejų skirtingų valstybių narių teisę“,

c) „bendrovės ir firmos <...> ir kiti juridiniai asmenys, <...> kurie veikia bent pagal dviejų skirtingų valstybių narių teisę“.

Tiksliau, pagal a punktą įsteigtos šešios SCE; pagal b – irgi šešios; pagal c – dvi. Kokiais būdais įsteigtos kitos SCE, dabar nežinoma. Nė viena SCE neįsteigta susijungimo ar pertvarkymo būdu.

Informacijos apie registruotosios būstinės perkėlimą nėra. Informacijos apie SCE likvidavimą ar pertvarkymą į nacionalinės teisės SCE nėra.

Reglamento 1 straipsnio 2 dalyje teigiama, kad „steigiant SCE, kiekvienas jos narys neatsako didesne suma, nei jo pasirašyto kapitalo vertė. Jei SCE nariai turi ribotą atsakomybę, SCE pavadinimo pabaigoje rašoma „ribotos atsakomybės“.“ Kalbant apie įmonės teisinę formą, iš 24 SCE trylika įregistruotos kaip „ribotos atsakomybės“: 7 – Slovakijoje, 3 – Italijoje ir 3 – Vengrijoje. Tačiau neaišku, koks kitų SCE atsakomybės laipsnis.

3.4. Veiklos sritys, valdybos struktūra, pasirašytasis kapitalas, darbuotojų skaičius

Remiantis turima informacija, dauguma įsteigtų SCE teikia paslaugas. Septynias SCE galima laikyti socialiniais kooperatyvais arba socialinėmis įmonėmis pagal Socialinio verslo iniciatyvą[15], jų tikslai – palankių sąlygų neturinčių asmenų užimtumas, su sveikatos priežiūra susijusios konsultacijas ir paslaugos. Dar septynios SCE vykdo su nekilnojamuoju turtu susijusią veiklą, dvi veikia statybos sektoriuje, trys teikia verslo konsultacijas.

Kalbant apie **valdybos struktūrą**, 5 SCE pasirinko vienos pakopos[16], dešimt – dviejų pakopų[17] valdybos struktūrą. Visos Italijos SCE pasirinko dviejų pakopų sistemą.

15 įsteigtų SCE **pasirašytasis kapitalas** buvo lygus arba beveik lygus minimaliam reikalaujamam kapitalui, t. y. 30 000 EUR. Vienos įsteigtos SCE pasirašytasis kapitalas buvo 110 000 EUR. Vidutinio įsteigtų SCE **balanso** nebuvo galima pateikti dėl nepakankamos informacijos. Žinoma dviejų SCE **grynoji apyvarta**: 2009 m. vienos iš jų apyvarta buvo 1 000 EUR, kitos – mažiau nei 15 000 EUR.

Dvylikoje SCE, apie kurias yra duomenų, iš viso yra 32 **darbuotojai**. Daugiausia šių žmonių yra įdarbinusios dvi SCE (vienoje dirba 13 darbuotojų, kitoje – 10). Šešiose SCE yra tik vienas arba du darbuotojai. Dvi SCE nurodė, kad darbuotojų neturi.

Lentelė. *Įsteigtos SCE (2011 11 22 duomenimis)*

Šalis	SCE skaičius

15 COM (2011) 682. http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2011:0682:FIN:LT:PDF.

16 Valdybos struktūrą sudaro tik administracinė valdyba.

17 Valdybos struktūrą sudaro valdančioji taryba ir stebėtojų taryba.

AUSTRIJA	0
BELGIJA	2
BULGARIJA	0
KIPRAS	0
ČEKIJA	0
DANIJA	0
ESTIJA	0
SUOMIJA	0
PRANCŪZIJA	1
VOKIETIJA	2
GRAIKIJA	0
VENGRIJA	3
ISLANDIJA	0
AIRIJA	0
ITALIJA	5
LATVIJA	0
LICHTENŠTEINAS	1
LIETUVA	0
LIUKSEMBURGAS	0
MALTA	0
NYDERLANDAI	1
NORVEGIJA	0
LENKIJA	0
PORTUGALIJA	0
RUMUNIJA	0
SLOVAKIJA	7

Slovėnija	0
ISPANIJA	1
ŠVEDIJA	1
JK	0
IŠ VISO SCE	**24**